

Aino Savolainen

KONKURSSIPESÄN HALTUUNOTTO

Oppaan laatiminen Asianajotoimisto Onnela-Kariniemi Oy:lle

KONKURSSIPESÄN HALTUUNOTTO

Oppaan laatiminen Asianajotoimisto Onnela-Kariniemi Oy:lle

Aino Savolainen
Opinnäytetyö
Syksy 2023
Liiketalous
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Liiketalous, esimies- ja henkilöstöosaaminen

Tekijä: Aino Savolainen

Opinnäytetyön nimi: Konkurssipesän haltuunotto

Työn ohjaaja: Pentti Seppänen

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2023

Sivumäärä: 31 + 2 liitettä

Velallinen, joka ei kykene vastaamaan omista veloistaan, voidaan asettaa konkurssiin. Konkurssi on velallisen kaikkia velkoja koskeva maksukyvyttömyysmenettely. Konkurssiin voidaan asettaa luonnollinen henkilö, yhteisö, säätiö tai muu oikeushenkilö. Velallinen voi hakeutua konkurssiin omasta hakemuksestaan tai velkojan hakemuksesta. Tuomioistuin päättää konkurssiin asettamisesta sekä määrää konkurssipesälle pesänhoitajan.

Opinnäytetyön aihe on saatu toimeksiantona Asianajotoimisto Onnela-Kariniemi Oy:ltä. Työn tavoitteena on luoda selkeä ja helppokäyttöinen tarkistuslista palvelemaan toimeksiantajayritystä uuden konkurssin alkaessa. Tutkimusmenetelmänä on käytetty lainopin menetelmää ja tuotos on tehty toiminnallisena opinnäytetyönä. Opinnäytetyön keskeisin tietoperusta on voimassa oleva lainsäädäntö, keskeisimpänä konkurssilaki. Muita lähteitä ovat konkurssiasiamiehen suositukset, oikeuskirjallisuus ja asiantuntijakirjoitukset. Aineistonkeruun apuna on käytetty myös kahta teema-haastattelua. Haastatteluiden tuloksia on käsitelty teorian yhteydessä. Opinnäytetyön keskeisiä tutkimuskysymyksiä ovat: "Mitä toimia konkurssipesän haltuunotto vaatii?" ja "Miten asianajotoimisto toimii uuden konkurssin alkaessa?".

Opinnäytetyö käsittelee konkurssimenettelyä, erityisesti konkurssipesän haltuunottoa ja sen vaatimia toimenpiteitä asianajotoimiston sekä pesänhoitajan näkökulmasta. Työ käsittelee myös konkurssin edellytyksiä, velallisen asemaa konkurssissa sekä pesänhoitajan tehtäviä ja vastuita. Opinnäytetyön aihe on erittäin ajankohtainen, koska konkurssien määrä on noussut huomattavasti edellis- vuosiin verrattuna.

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että voimassa oleva lainsäädäntö ohjaa vahvasti pesänhoitajan toimia. Suurin osa pesänhoitajan tärkeimmistä tehtävistä konkurssipesän haltuunotossa tapahtuu konkurssin asettamispäivänä. Tärkeimpiä pesänhoitajan tehtäviä haltuunotossa ovat muun muassa lakisääteisten ilmoitusten lähettäminen, omaisuuden ja irtaimiston haltuunotto, kirjanpitoaineiston haltuunotto sekä työsuhteisiin liittyvien asioiden hoitaminen.

Asiasanat: konkurssi, konkurssipesän haltuunotto, pesänhoitaja, velallinen

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration, HR & Management

Author: Aino Savolainen
Title of thesis: Bankruptcy takeover
Supervisor: Pentti Seppänen
Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2023
Number of pages: 31 + 2 appendices

A debtor who is unable to meet her own debts can be declared bankrupt. Bankruptcy is an insolvency procedure concerning all debts of the debtor. A natural person, corporation, foundation, or other legal entity can be declared bankrupt. The debtor can apply for bankruptcy on her own application or on the creditor's application. The court decides on bankruptcy and appoints a trustee for the bankruptcy estate.

This thesis was conducted in association with Attorney's office Onnela-Kariniemi Ltd. The objective of this thesis is to make an explicit and user-friendly check list for the company that can be used in the beginning of a new bankruptcy. The most important sources are valid legislation, the most important being the bankruptcy law. Other sources are the bankruptcy attorney's recommendations, legal literature, expert writings, and interviews. The central research questions of the thesis are: "What steps should be taken in case of bankruptcy takeover?" and "How does a law firm work when a new bankruptcy starts?".

The thesis deals with the bankruptcy procedure and especially the bankruptcy takeover and the measures it requires from the point of view of the law firm and the administrator. The work also deals with the requirement of bankruptcy, the position of the debtor in bankruptcy, and the duties and responsibilities of the administrator. The subject of the thesis is very current, because the number of bankruptcies has increased considerably compared to previous years.

Based on this thesis, it can be concluded that the current legislation strongly guides the administrator's actions. Most of the administrator's important tasks in taking over the bankruptcy take place on the day the bankruptcy is filed. The most important tasks of the administrator in the takeover are sending statutory notices, taking over properties and belongings, taking over accounting materials and managing matters related to employment relationships.

Keywords: bankruptcy, bankruptcy takeover, administrator, debtor

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	KONKURSSI	8
2.1	KONKURSSIN EDELLYTYKSET.....	9
2.2	KONKURSSIIN ASETTAMINEN.....	9
2.3	KONKURSSIPESÄN HALLINTO.....	10
2.4	KONKURSSIN JATKUMINEN JA PÄÄTTYMINEN.....	10
2.5	VELALLINEN JA VELALLISEN OIKEUDET.....	12
3	KONKURSSIN PESÄNHOITAJA	13
3.1	PESÄNHOITAJAN TEHTÄVÄT JA PÄÄTÖSVALTA.....	13
3.1.1	<i>Pesäluettelo ja velallisselvitys</i>	14
3.1.2	<i>Valvontoihin, jakoluetteloon ja tilitykseen liittyvät tehtävät</i>	15
3.1.3	<i>Realisointi</i>	15
3.2	PESÄNHOITAJAN ESTEELLISYYS.....	16
4	KONKURSSIPESÄN HALTUUNOTTO	17
4.1	ILMOITUKSET.....	17
4.2	OMAISUUDEN JA IRTAIMISTON HALTUUNOTTO.....	18
4.3	KIRJANPITOAINESTON HALTUUNOTTO JA SÄILYTTÄMINEN.....	21
4.4	VAKUUTUKSET JA SOPIMUKSET.....	22
4.5	TYÖSUHTEISIIN LIITTYVÄT ASIAT.....	23
4.5.1	<i>Palkkaturva</i>	23
4.5.2	<i>Työsuhtesääntöjen jakaantuminen massavelkoihin ja valvottaviin velkoihin</i>	24
4.6	OIKEUDENKÄYNNIT.....	25
5	AINEISTONKERUU JA TUTKIMUSTULOKSET	26
6	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	28
	LÄHTEET	30

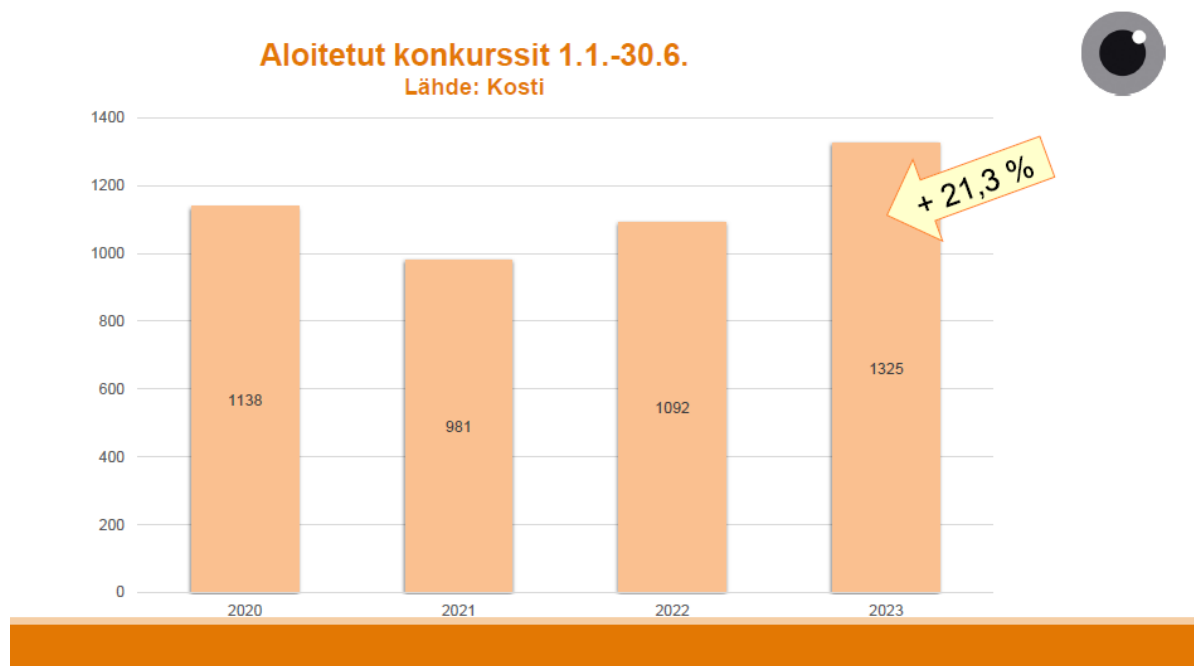
1 JOHDANTO

Konkurssi on velallisen kaikkia velkoja koskeva maksukyvyttömyysmenettely. Tällaiseen maksukyvyttömyysmenettelyyn voidaan asettaa velallinen, joka ei kykene vastaamaan veloistaan. Konkursiin voidaan asettaa luonnollinen henkilö, yhteisö, säätiö tai muu oikeushenkilö. Konkursipesä ja kuolinpesä voidaan myös asettaa konkurssiin. Tuomioistuin päättää konkurssiin asettamisesta velallisen tai velkojan hakemuksesta. Velallisen omaisuuden hoitamista, sekä konkursipesän muuta hallintoa varten tuomioistuin määrää konkursipesälle pesänhoitajan. (Konkurssilaki 20.2.2004/120 1:1 §.)

Tämän opinnäytetyön aihe on saatu toimeksiantona Asianajotoimisto Onnela-Kariniemi Oy:ltä. Yritys on Oulun keskustassa toimiva vuonna 2005 perustettu asianajotoimisto. Toimeksiantajayritykselle on tehty vuonna 2012 vastaavanlainen opinnäytetyö, ja toimeksiantajan toiveena oli saada päivitetty työ liittyen konkursipesän haltuunottoon. Opinnäytetyön tarkoituksena on käsitellä konkursipesän haltuunottoa ja sen vaatimia toimenpiteitä. Työ käsittelee myös konkurssin edellytyksiä, velallisen asemaa konkurssissa ja pesänhoitajan tehtäviä ja vastuita. Opinnäytetyön teoriaosuus on tehty lainopin menetelmällä, ja tuotos tarkemmin toiminnallisena opinnäytetyönä. Työn tavoitteena on luoda selkeä ja helppokäyttöinen tarkistuslista, joka palvelee toimeksiantajayritystä uuden konkurssin haltuunotossa. Tässä työssä konkurssin haltuunottoa käsitellään lähinnä asianajotoimiston ja pesänhoitajan näkökulmasta.

Opinnäytetyön keskeisiä tutkimuskysymyksiä ovat: ”Mitä toimia konkursipesän haltuunotto vaatii?” ja ”Miten asianajotoimisto toimii uuden konkurssin alkaessa?”. Opinnäytetyön keskeisimpänä tietoperustana ovat voimassa olevat lait, tärkeimpänä konkurssilaki. Viittauksissa on käytetty konkurssilaista lyhennettä KonkL. Muita lähteitä ovat muut lait, konkurssiasiamiehen suositukset, oikeuskirjallisuus ja asiantuntijakirjoitukset. Tekstin monipuolisuuden takaamiseksi apuna on käytetty myös korkeimman oikeuden ratkaisua ja hallituksen esitystä eduskunnalle. Aineistonkeruun apuna on käytetty myös haastatteluja. Haastattelut toteutettiin teemahaastatteluina. Haastatteluaineistoa ja niiden tuloksia käsitellään tarkemmin kappaleessa viisi. Tekstiin on lisätty suoria lainauksia haastatteluista hyödyntäen vetoketjumallia. Haastateltavista käytetään tekstissä termejä Haastateltava 1 ja Haastateltava 2.

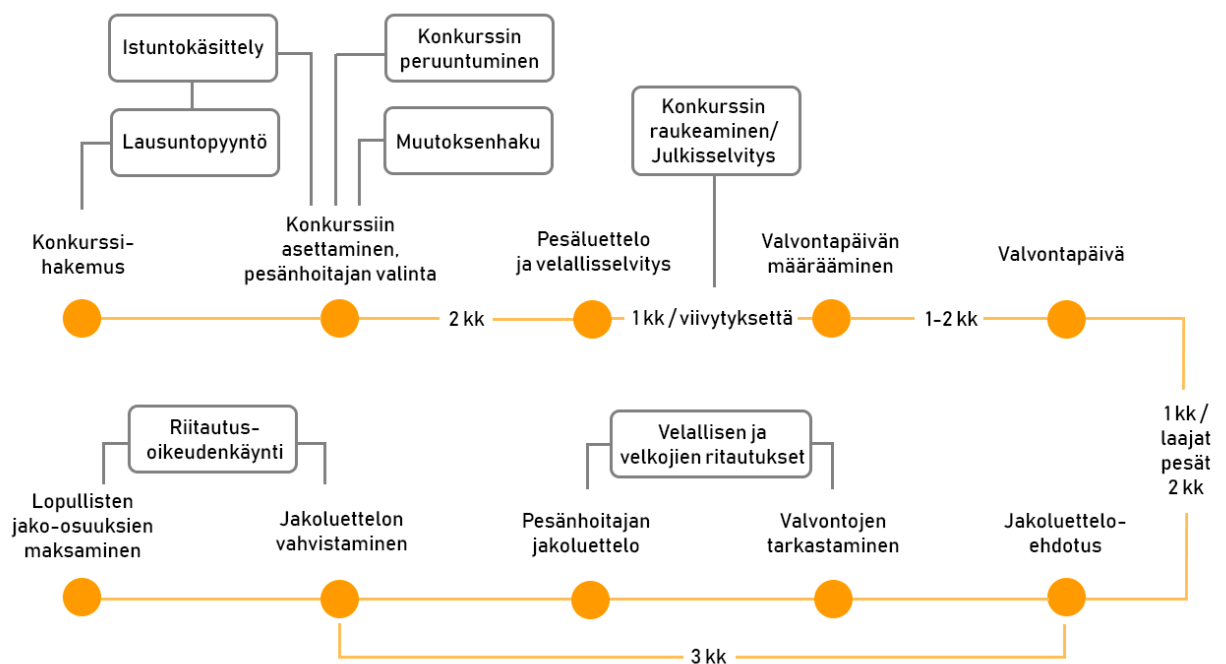
Opinnäytetyön aihe on erittäin ajankohtainen. Vuoden 2023 tammi-kesäkuussa konkurssiin asetettiin 1325 yritystä, joka on 21,3 prosenttia enemmän viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Koronapandemian jälkeinen energiakriisi, Venäjän hyökkäys Ukrainaan, korkojen nousu, raaka-aineiden ja hyödykkeiden hintojen nousu sekä saatavuusongelmat ovat ajaneet yritysten liiketoiminnan koetukselle. Konkurssiaaltoa ennakoitiin jo koronakriisin aikaan. Se pystyttiin kuitenkin estämään muun muassa valtion tukitoimin. Myös yrityssaneerausten määrässä on merkittävää nousua verrattuna vuoteen 2022. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2023.) Allianz Traden mukaan konkurssien odotetaan lisääntyvän maailmanlaajuisesti 19 prosenttia. Konkurssien suuri nousu näkyy jo erityisesti Euroopan päämarkkinoilla. Energiakustannusten nousu on suuri kannattavuussokki erityisesti Euroopan maissa. Lisäksi suuri korkojen nousu vaikuttaa yritysten toimintaan. (Allianz Trade 2023.)

Kuva 1. Aloitettut konkurssit. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2023.)

2 KONKURSSI

Konkurssi on liiketaloudellinen ilmiö, joka yleensä johtaa liiketoiminnan päättymiseen. Konkurssimenettelyä voidaan tarkastella myös oikeudellisena ilmiönä. Konkurssimenettelyn keskeisin oikeudenala on prosessioikeus, lähemmin insolvenssioikeus. Myös yhtiöoikeudellinen näkökulma on olennainen oikeudenala konkurssimenettelyssä. Lisäksi lukuisissa muissa laeissa on konkurssimenettelyä koskevia säännöksiä. Konkurssimenettelyyn ei sisälly toiminnan jatkamisen tavoitetta, lukuun ottamatta toiminnan jatkamista konkurssioikeudellisessa merkityksessä. Jos taloudellisesti vaikeassa asemassa olevan yrityksen toimintaa pyritään tervehdyttämään, käynnistetään yrityssaaneerausmenettely. Konkurssin tarkoitusperä on siis likvidaatio ja mahdollisimman suuren jakoosuuden saaminen velkojille. (Könkkölä & Linna 2020, 1–4.) Alla olevassa kuvassa on kuvattu konkurssimenettely vaiheittain.

Kuva 2. Konkurssimenettely. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2023)

2.1 Konkurssin edellytykset

Konkurssiin voidaan asettaa luonnollinen henkilö, yhteisö, säätiö tai jokin muu oikeushenkilö. Myös konkurssipesä ja kuolinpesä voidaan asettaa konkurssiin. Valtiota, hyvinvointialuetta, hyvinvointiyhtymää, Ahvenanmaan maakuntaa, kuntaa, kuntayhtymää tai muuta kuntien julkisoikeudellista yhteistoimintaelintä, valtion liikelaitosta, kirkkoa tai seurakuntaa ei voida asettaa konkurssiin. (KonkL 1:3.) Avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö, osuuskunta ja yhdistys voidaan asettaa konkurssiin. Asunto-osakeyhtiöt sekä rahoitus- ja vakuutuslaitokset ovat myös konkurssikelpoisia. Konkurssikelpoisia ovat siis kaikki oikeudelliset yksiköt, joiden oikeuskelpoisuuden oikeusjärjestelmä tunnustaa ja joilla on erillisvarallisuus. Oikeuskelpoisuus tarkoittaa kykyä tehdä sitoumuksia sekä saada nimiinsä oikeuksia. Erillisvarallisuus tarkoittaa sitä, että varat ja velat ovat erillisiä velkoja omistajista, jäsenistä tai edunsaajista. Luonnollinen henkilö on aina konkurssikelpoinen eikä alaikäisyys, muusta syystä johtuva vajaavaltaisuus tai kansalaisuus estä konkurssiin asettamista. (Pinomaa, Kariola & Kontturi 2021, 23–24).

Konkurssin hakijana voi olla joko velallinen itse tai velkoja. Hakemiskelpoisuuteen liittyvät konkurssilaissa säädetyt edellytykset. (Könkkölä & Linna 2020, 85.) Jos velallista koskeva maksukyvyttömyysedellytys täyttyy, kuka tahansa asianosaiskelpoinen taho voi hakea velallisen konkurssiin. Velkoja, jolla on selvä ja riittävän suuri vakuudeton saatava, voi hakea velallisen konkurssiin. (Könkkölä & Linna 2020, 91.) Velallisen hakijakelpoisuutta ei ole juurikaan perusteltu konkurssilaissa, mutta velallisen hakemusta koskee yleinen konkurssin materiaallinen edellytys eli maksukyvyttömyys. Tuomioistuin ottaa kantaa, jos asiasta on erityisiä syitä olla hyväksymättä velallisen ilmoitusta. Erityisiä syitä voi olla muun muassa konkurssin käyttö väärin tarkoitukseen. (Könkkölä & Linna 2020, 85–86.)

2.2 Konkurssiin asettaminen

Konkurssiin asettamista haetaan kirjallisella hakemuksella, ja se toimitetaan käräjäoikeuteen. Velkoja tai velallinen voi tehdä hakemuksen. Toimivaltainen tuomioistuin on pääsääntöisesti se tuomioistuin, jonka tuomiopiirissä velallinen toimii. Tuomioistuin antaa velkojan hakemuksen velalli-

selle ja antaa tälle tilaisuuden kirjalliseen lausumaan määräpäivään mennessä. Velallisen vastustaessa hakemusta se voidaan käsitellä kansliassa, jos tuomioistuin pitää istuntokäsittelyä tarpeettomana. Konkurssi alkaa tuomioistuimen päätöksellä. Velallinen menettää määräysvallan konkurssipesään kuuluvaan omaisuuteensa välittömästi konkurssin alkaessa. Konkurssiin asettamisen jälkeen konkurssipesän omaisuudesta vastaa yksi tai useampi pesänhoitaja, jonka/jotka tuomioistuin on määrännyt. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2020.)

2.3 Konkurssipesän hallinto

Velallinen on konkurssin alkaessa menettänyt määräysvaltansa konkurssipesään kuuluvaan omaisuuteen. Tämän jälkeen velallisen omaisuuden hoitamisesta, myymisestä sekä muusta konkurssipesän selvittämisestä vastaa tuomioistuimen määräämä pesänhoitaja. Konkurssihallinto tarkoittaa sellaisia konkurssimenettelyn toimintoja, jotka eivät kuulu konkurssituomioistuimen tehtäviin. Konkurssihallinnosta vastaavat yhteistyössä pesänhoitaja ja velkojat. Hallinnon tehtävät ovat luonteeltaan tosiasiallisia ja operatiivisia. Oikeusvaikutuksellisia tehtäviä ovat kuitenkin esimerkiksi velallisen omaisuuteen ja sopimussuhteisiin liittyvät asiat. Konkurssihallinnon keskeisin tehtävä on käyttää maksukyvyttömän velallisen varat mahdollisimman tehokkaasti velkojien maksusaantioikeuden tyydyttämiseksi. (Könkkölä & Linna 2020, 621–622.)

2.4 Konkurssin jatkuminen ja päättyminen

Säännönmukainen konkurssimenettely päättyy, kun lopputilitys hyväksytään velkojainkokouksessa. Lopputilitykseen päättyvässä konkurssissa kaikille velkojille määritetään jako-osuus. Kuitenkaan alle 50 euron jako-osuuksia ei tarvitse maksaa. Konkurssi voi päättyä myös konkurssiasiamiehen hyväksymään julkisselvittäjän lopputilitykseen. (Könkkölä & Linna 2020, 299–300.) Julkisselvitys on konkurssimenettely, joka tehdään konkurssiasiamiehen varoilla ja erityisessä valvonnassa. Kyseisen menettelyn tavoitteena on ennaltaehkäistä konkurssieihin liittyvää talousrikollisuutta ja harmaata taloutta. Myös liiketoimintakieltoja ja rikos- ja vahingonkorvausvastuita voidaan toteuttaa julkisselvityksen avulla. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2014. Julkisselvitys.)

Hallituksen esityksessä eduskunnalle 221/2018 ehdotetaan konkurssimenettelyn nopeuttamista ja yksinkertaistamista. Konkurssimenettelyä yksinkertaistettaisiin keventämällä pesäluettelon sisältövaatimuksia konkurssisaatavien osalta sekä menettelyyn kuuluvaa määräaika sääntelyä tehostettaisiin menettelyn nopeuttamiseksi. (HE 221/2018. 6)

Konkurssi on mahdollista päättää myös sovintomenettelyn avulla. Sovintosopimus tarkoittaa siis velkojien saatavien aineellista anteeksiantamista, jos velkojen leikkaamisesta on sovittu. Kyseinen menettely käynnistyy siten, että velallinen laatii kirjallisen sovintoehdotuksen. Sovintoehdotus sisältää ehdotuksen siitä, minkä osuuden velallinen maksaa veloistaan ja mikä on maksuaikataulu. Ehdotus voidaan laatia, kun tiedot velkojien jako-osuuksista ovat selvillä. Velallisen sovintoehdotus voidaan velallisen pyynnöstä käsitellä velkojainkokouksessa. Sovinto edellyttää, että 80 prosenttia velkojista kannattaa sopimusta. Jos sovinto tulee hyväksytyksi, tuomioistuin vahvistaa sen täytäntöönpanokelpoiseksi. (Könkkölä & Linna 2020, 333–335.)

Kun pesänhoitaja on laatinut konkurssipesän pakolliset selvitykset, saadaan luotettava käsitys pesän varallisuustilanteesta. Jos konkurssipesän varat eivät riitä konkurssimenettelyn kustannusten suorittamiseen eikä velkojien jako-osuuksien maksamiseen, voi käräjäoikeus määrätä pesän raukeamaan. Pesänhoitajan tulee tehdä hakemus konkurssin raukeamisesta tuomioistuimelle ilman aiheutonta viivästystä. Kun tuomioistuin antaa päätöksen konkurssin raukeamisesta, velallisen määräyskielto ja muut konkurssin oikeusvaikutukset lakkaavat. Pesänhoitajalla on oikeus saada kohtuullinen palkkio konkurssin rautessa. Tuomioistuin päättää pesänhoitajan palkkioiden ja korvausten määrästä. Ensisijaisesti pesänhoitajan palkkio ja korvaukset maksetaan konkurssipesän varoista sekä valtion varoista. Valtion varoista palkkiota ja korvauksia maksetaan vain, jos pesän varat jäävät alle 1000 euron. Tässä tapauksessa valtion varoista maksetaan edellä mainitun määrän ja pesän varojen erotus. (Könkkölä, & Linna 2020, 315–328.)

2.5 Velallinen ja velallisen oikeudet

”Konkurssilain mukaan velallisena pidetään konkurssiin asetettua luonnollista henkilöä, osakeyhtiön ja osuuskunnan hallituksen jäsentä ja toimitusjohtajaa, kommandiittiyhtiön vastuunalaista yhtiömiestä, avoimen yhtiön yhtiömiestä ja yhdistyksen hallituksen jäsentä. Samoin velallisena pidetään henkilöä, joka on ollut edellä tarkoitettussa asemassa konkurssihakemuksen tekemistä edeltäneen vuoden aikana” (Konkurssiasiamiehen toimisto 2020. Suositukset 15). Keskeisin vaikutus velallisen asemaan konkurssin alkaessa on määräysvallan menettäminen konkurssipesään kuuluvaan omaisuuteen. Konkurssilaki turvaa velallisen asemaa ja oikeuksia, siten velallinen ei ole sivustakatsoja omaisuuttaan koskevassa konkurssimenettelyssä. (Könkkölä & Linna 2020, 525.)

Konkurssimenettelyssä velallisella on sekä prosessuaalisia että aineellisia oikeuksia. Prosessuaaliset oikeudet tarkoittavat velallisen mahdollisuutta osallistua konkurssipesän hallintoon sekä konkurssimenettelyyn. Aineelliset oikeudet koskevat lähinnä konkurssivelallista, joka on luonnollinen henkilö. (Könkkölä & Linna 2020, 563.) Velallisen edut on otettava asianmukaisesti huomioon konkurssipesän selvityksessä ja hoidossa. Velkojalla ja velallisella on samanlainen oikeus saada pesänhoitajalta tietoja konkurssipesään ja sen hoitoon liittyen. Velallisella on oikeus osallistua velkojainkokoukseen ja ilmaista kantansa päätöksentekomenettelyssä. Velallisen tietojensaanti- ja osallistumisoikeutta voidaan rajoittaa, jos rajoitusta voidaan pitää välttämättömänä konkurssipesän tai sivullisen oikeuden turvaamiseksi tai muun erityisen syyn vuoksi (KonkL 4:2.)

Velallinen, joka on luonnollinen henkilö, on oikeutettu saamaan konkurssipesän varoista avustusta, jollei hänen toimeentulonsa ole muutoin turvattu. Avustusta voidaan myöntää enintään kuuden kuukauden ajan konkurssin alkamisesta. Avustusta myönnettäessä on otettava huomioon velallisen ansaintamahdollisuudet, toiminta pesän selvittämiseksi sekä konkurssipesän mahdollisuus suorittaa avustusta. (KonkL 4:3.)

3 KONKURSSIN PESÄNHOITAJA

Pesänhoitaja on tuomioistuimen määräämä luonnollinen henkilö. Pesänhoitajia voidaan määrätä yksi tai useampia, jos se on tarpeen tehtävän laajuuden tai muun syyn vuoksi. Ennen pesänhoitajan määräämistä tuomioistuin järjestää tilaisuuden tulla kuulluksi suurimmille velkojille, pesänhoitajaksi ehdotetulle ja muille velkojille. (KonkL 8:1.) Pesänhoitajan tulee antaa kirjallinen suostumus konkurssin pesänhoitajana toimimiseen. Konkurssin pesänhoitajan kelpoisuusehdot voidaan prosessioikeudelle tyypilliseen tapaan jakaa yleisiin ja erityisiin kelpoisuusehtoihin. Yleisen kelpoisuusehdon mukaan pesänhoitajaksi määrätään henkilö, jolla on tehtävän vaatima kyky, taito ja kokemus. Erityisissä kelpoisuusehdoissa on kyse pesänhoitajan esteettömyydestä sekä toimijan kyvystä hoitaa kyseinen asia asianmukaisesti. (Könkkölä & Linna 2020, 704–705.)

3.1 Pesänhoitajan tehtävät ja päätösvalta

Pesänhoitajan tehtävänä on velallisen omaisuuden kokonaisvaltainen hallinto. Konkurssilain 14:5.1:ssä on perussäännös pesänhoitajan tehtävistä. Pykälän mukaiset pesänhoitajan tehtävät voidaan jakaa seuraaviin ryhmiin yleiskuvan saamiseksi:

- pesän selvittämiseen liittyvät tehtävät (kohdat 1–5)
- valvontoihin, jakoluetteloon ja tilitykseen liittyvät tehtävät (kohdat 6 ja 8)
- realisointi (kohta 7)
- juokseva hallinto ja muut pesänhoitoon kuuluvat tehtävät (kohta 9)

Pesänhoitajan osa tehtävistä ovat päätöstehtäviä ja osa toimeenpanotehtäviä. Osassa tehtäviä tarvitaan tuomioistuimen myötävaikutusta. Tällaisia tehtäviä ovat muun muassa pesänhoitajan laatiman jakoluettelon vahvistaminen. (Könkkölä & Linna 2020, 721.)

Pesänhoitajan päätösvalta ja tehtävät tulee erottaa toisistaan. Pesänhoitajan itsenäinen päätösvalta on suppeampi kuin hänelle kuuluvat tehtävät, koska osassa asioista pesänhoitaja toimii itsenäisesti, osassa asioista tuomioistuimen tai velkojen päätöksen perusteella täytäntöön panijana. (Könkkölä & Linna 2020, 700–701.) Pesänhoitajan päätösvaltaan kuuluvat asiat, jotka koskevat pesäluettelon tai velallisselvityksen laatimista, saatavien selvittämistä, jakoluettelon laatimista,

palkkaturvaa sekä muut asiat, jotka ovat laissa säädettyjä pesänhoitajan tehtäviä. Pesänhoitajalla on oikeus päättää itsenäisesti konkurssipesään kuuluvista juoksevista hallinnon asioista, elleivät velkojat ovat toisin päättäneet. (KonkL 14:8.)

3.1.1 Pesäluettelo ja velallisselvitys

Pesänhoitajan tulee laatia konkurssipesälle pesäluettelo ja velallisselvitys kahden kuukauden kuluessa konkurssin alkamisesta. Konkurssin määräpäivästä voidaan poiketa vain pesänhoitajasta riippumattomasta syystä, kuten velallisen pakoilun, pesän laajuuden tai kirjanpidon puutteellisuuden vuoksi. Pesäluettelo ja velallisselvitys laaditaan jokaisessa konkurssissa ja ne ovat pakollisia selvityksiä. Pesäluettelon tarkoituksena on antaa todenmukainen kuva velallisen taloudellisesta tilanteesta konkurssin alkaessa. Konkurssin alkaessa pesäluetteloon tulee merkitä velallisen omaisuus sekä velat ja vastuut. Pesäluettelon laadinnassa käytetään pohjana velallisen kirjanpitoaineistoa sekä muuta liiketoimintaan liittyvää aineistoa. Pesäluettelon tiedoilla on tärkeä merkitys päätettäessä konkurssin jatkumisesta tai raukeamisesta. Pesänhoitaja laatii pesäluetteloon arviolaskelman omaisuuden rahaksi muuton tuloksesta sekä konkurssipesän kustannuksista. Laskelman avulla pesänhoitaja voi arvioida velkojien saataville kertyvän jako-osuuden. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2020. Suositukset 02.)

Velallisselvitys on pesänhoitajan laatima kirjallinen selvitys konkurssia edeltäneestä toiminnasta. Selvityksestä ilmenee velallisen toiminnan piirteet, konkurssin pääasialliset syyt sekä merkitykselliset tapahtumat, jotka voivat vaikuttaa konkurssimenettelyyn. Velallisselvitys on keskeinen asiakirja konkurssin jatkumisen kannalta konkurssivelkojien arvioidessa, onko vähävaraisessa konkurssipesässä perusteita ottaa vastuu konkurssikustannuksista. Selvitys palvelee myös poliisia ja syyttäjää mahdollisissa liiketoimintakiello- ja rikosasioissa. Konkurssiasiamies käyttää velallisselvitystä tiedonsaantina, jos velallisen toiminnalle ja tilien tarkastukselle on tarvetta. Velallisselvitys on tärkeä myös konkurssiasiamiehen harkitessa julkisselvitystä. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2020. Suositukset 03.)

3.1.2 Valvontoihin, jakoluetteloon ja tilitykseen liittyvät tehtävät

Velkojan on kirjallisesti valvottava saatavansa konkurssissa, jotta velkoja voi saada suorituksen saatavalleen. Eräs pesänhoitajan tehtävä on määrätä valvontapäivä pesäluettelon ja velallisselvityksen valmistumisen jälkeen. Pesänhoitajan tehtäviä ovat myös valvontojen vastaanottaminen sekä sellaisten saatavien selvittäminen, jotka voidaan valvonnan perusteella tai muutoin ottaa huomioon jakoluettelossa. Pesänhoitajan on ilmoitettava valvontapäivä viipymättä, jollei pesäluettelon valmistuttua ole tehty hakemusta konkurssin raukeamiseksi. Pesänhoitaja voi siirtää valvontapäivämäärää painavasta syystä. Poikkeuksellisia tilanteita voivat muun muassa olla konkurssivelallisen kirjanpidon keskeneräisyys, hallinnon tai tilien erityistarkastuksen keskeneräisyys tai jos pesässä ei ole riittävästi varoja menettelyn jatkumiseen. Pesänhoitajan tehtävänä on myös kuuluttaa valvontapäivästä velkojille. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2020. Suositukset 06.)

Kun pesänhoitaja on tarkastanut ja täydentänyt valvontakirjelmät, hän laatii jakoluetteloehdotuksen. Jakoluetteloehdotus toimii varojen jakamisen perustana. Siitä käy ilmi se saatavan määrä, jolle jako-osuus lasketaan. Jakoluetteloehdotus tulee laatia kuukauden kuluessa valvontapäivästä. Laajassa konkurssissa jakoluetteloehdotuksen määräpäivä on kahden kuukauden kuluttua valvontapäivästä. Jakoluettelo ei tarvitse laatia, jos konkurssipesässä ei ole varoja, vaikka valvontapäivä olisi määrätty. Pääsääntöisesti valvontapäivää ei määrätä, jos päätös konkurssin raukeamisesta on jo tehty. Kun ehdotus on annettu tiedoksi velalliselle ja velkojille, he voivat ottaa kantaa jakoluetteloehdotuksen oikeudellisuuteen. Jos jakoluetteloehdotusta ei riitauteta, tuomioistuimelle jää vain muodollinen hyväksymistehtävä. (Könkkölä & Linna 2020, 476–477.) Tuomioistuimen hyväksymisen jälkeen, pesänhoitaja tilittää varat velkojille vahvistetun jakoluettelon mukaisesti ja laatii lopputilityksen konkurssista (Könkkölä & Linna 2020, 729).

3.1.3 Realisointi

Pesänhoitajalle kuuluva merkittävä tehtävä on huolehtia konkurssipesään kuuluvan omaisuuden myynnistä. Päätösvalta merkittävän omaisuuden myynnistä kuuluu kuitenkin velkojille eli pesänhoitajalla ei ole kaikilta osin itsenäistä päätösvaltaa myyntitoimissa. (Könkkölä & Linna 2020, 730.) Konkurssipesän omaisuuden realisointi tulee aloittaa joutuisasti ja konkurssipesän on pyrittävä

saamaan korkein mahdollinen realisointitulos omaisuuteen kohdistuvien kulujen vähentämisen jälkeen. Pesänhoitaja voi käyttää omaisuuden arvioinnissa apunaan asiantuntijaa tai pyytää omaisuudesta tarjouksia. Omaisuuden arvon määrittämisessä voidaan käyttää apuna myös kauppahintatilastoja sekä tuotekohtaisia ilmoitus- ja myyntisivustoja. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2020. Suositukset 11.)

3.2 Pesänhoitajan esteellisyys

Pesänhoitaja ei saa olla velalliseen eikä velkojaan sellaisessa suhteessa, joka voisi vaikuttaa pesänhoitajan tasapuoliseen toimintaan. Pesänhoitajan tulee olla riippumaton velalliseen ja velkojaan. Ehdotettu henkilö ei saa olla velallis- tai velkojayhtiön hallituksen jäsen tai vastaavassa asemassa oleva eikä myöskään yhtiön huomattava omistaja. Pesänhoitajan vahvaa sidonnaisuutta velkojaan ei sallita eikä pesänhoitajalla saisi olla parhaillaan tai edeltävien vuosien aikana toimeksiantoja velallisosapuolilta. Pesänhoitajaehdokkaan vahva ammatillinen osaaminen ei kompensoi ehdokkaan esteellisyyttä. Konkurssilaisissa 8:6.2:ssa on säädetty pesänhoitajaa koskevista syistä, joiden perusteella pesänhoitaja voidaan vapauttaa tehtävästään omasta pyynnöstään esteellisyyssyistä. Pesänhoitajan, joka on antanut suostumuksensa tehtävään, tulee ilmoittaa tuomioistuimelle kaikki ne seikat, jotka voivat vaarantaa hänen tasapuolisuuttaan ja riippumattomuuttaan pesänhoitajana. (Könkkölä & Linna 2020, 706–711.)

Korkeimman oikeuden tapauksessa KKO: 2015:30 asianajaja oli määrätty konkurssissa pesänhoitajaksi. Hän oli aikaisemmin toiminut kyseisen yhtiön yhtiökokouksen puheenjohtajana ja valmistellut yhtiön toista ylimääräistä yhtiökokousta. Korkein oikeus katsoi, että asianajaja oli yhtiökokouksen puheenjohtajana saanut asianajajan salassapito- ja vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja, joilla saattoi olla merkitystä konkurssipesän pesänhoitajan tehtävän hoitamisen kannalta. Täten asianajaja oli ollut hyvää asianajotapaa koskevien ohjeiden perusteella esteellinen toimimaan kyseisen konkurssipesän pesänhoitajana. Tässä tapauksessa asianajajalle annettiin varoitus.

4 KONKURSSIPESÄN HALTUUNOTTO

”Ensimmäisenä on tietenkin omaisuuden haltuunotto, josta kaikkein tärkein on tietenkin se, että yritetään saada kaikki pankkitilit kiinni mahdollisimman nopeasti, jotta pankkitililtä ei pysty lähtemään rahaa enää pois. Käytännössä se pankkitilin haltuunotto on se, joka yleensä heti ensimmäisenä tehdään. Sitten luonnollisesti yritetään saada velallisen edustaja kiinni.” (Haastateltava 1, 15.8.2023)

Kun tuomioistuin päättää velallisen konkurssiin asettamisesta, konkurssin oikeusvaikutukset alkavat. Pesänhoitaja aloittaa konkurssipesän haltuunoton välittömästi. Pesänhoitajan tulee ottaa haltuunsa kaikki pesään kuuluva omaisuus. Lisäksi pesänhoitajan tulee huolehtia omaisuuden hoitamisesta ja säilyttämisestä. Jotta konkurssipesän haltuunotto onnistuu, velallisella on myötävaikutus- ja tietojenantovelvollisuus. (Könkkölä & Linna 2020, 722.)

4.1 Ilmoitukset

”Ensimmäisenä kun me saadaan tieto uudesta konkurssista, niin me tietysti odotellaan käräjäoikeuden päätös. Sitä varten ja sitä ennen me voidaan valmistella ilmoituksia, joita me lähetetään sitten velkojille, pankeille, ulosottolaitokselle ja muille viranomaisille, jotka näitä ilmoituksia tarvii.” (Haastateltava 2, 25.8.2023)

Konkurssin alkaessa käräjäoikeus lähettää sähköpostitse konkurssin asettamisasiakirjat. Niitä ovat päätös konkurssiin asettamisesta ja pesänhoitajan määräyskirja. Heti, kun asiakirjat saapuvat on tehtävä ensimmäiset kiireellisimmät ilmoitukset. Konkurssin alkamisesta ilmoitetaan pankeille. Ilmoitukseen lisätään liitteeksi pesänhoitajan määräyskirja sekä päätös konkurssiin asettamisesta. Ilmoitus tulee tehdä myös velallisen kotipaikan ja velallisen omistaman kiinteistön sijaintipaikan ulosottoviranomaiselle sekä ELY-keskukseen palkkaturvaviranomaiselle. Palkkaturvaviranomaiselle on kerrottava mahdollisista työntekijöistä ja haettavasta palkkaturvasta palkkasaatavat nopeutetussa menettelyssä. Veroviranomaiselle lähetetään ilmoitus konkurssin alkamisesta. Jos velallinen harjoittaa elinkeinoa, johon vaaditaan lupa tai rekisteröinti, on konkurssin alkamisesta tehtävä ilmoitus elinkeinoviranomaiselle. Sellaisia voivat olla muun muassa hotelli- ja ravintola-ala,

tukkumyynti, anniskelupaikat tai taksiyrittäjät. Mikäli velallisen omistuksessa on kiinteistöjä, ilmoitetaan sijaintipaikkakunnan maanmittaustoimistolle konkurssin alkamisesta. Ilmoitus konkurssin alkamisesta on annettava myös suurimmille vakuutusyhtiöille. Konkurssipesän osoitteenmuutos tehdään Postille, jotta laskut ja muut kirjeet saapuvat pesänhoitajalle. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2020. Suositukset 01.)

Konkurssiasiamies tallentaa veloitteidenhoitoselvityksen Kostiin seuraavana päivänä konkurssin alkamisesta. Liitteenä on mahdollinen ulosottorekisterin listaus ulosotossa olevista asioista. Kosti on konkurssi- ja yrityssaneerausasioiden asianhallintajärjestelmä (Oikeusministeriö 2021.) Veloitteidenhoitoselvityksestä ilmeneville velkojille lähetetään ilmoitus konkurssin alkamisesta. Kun velkojilta saadaan ilmoituksia saatavien määrästä, voidaan alkaa laatimaan konkurssipesän pesäluetteloa. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2020. Suositukset 01.)

Konkurssipesä tarvitsee oman Y-tunnuksen palkanmaksuun sekä jos konkurssipesä hakeutuu arvonlisäverovelvolliseksi tai ennakkoperintärekisteriin. Pesänhoitajan tulee hakea Y-tunnusta Verohallinnolta perustamisilmoituksella. Pesänhoitaja saa tietoa konkurssivelallisen verovelvoitteista OmaVerosta ja Kostista. Arvonlisäverovelvollisuus päättyy, kun velallinen asetetaan konkurssiin. Konkurssipesän laatimissa laskuissa tai muissa myyntitositteissa tulee käydä selkeästi ilmi, että konkurssipesä ei ole arvonlisäverovelvollinen. Kun verovelvollisuus päättyy, on asettamiskaudelta annettavassa arvonlisäveroilmoituksessa ilmoitettava verovelvollisuuden päättymisestä johdettavat veroseuraamukset. Niitä ovat muun muassa loppuvaraston vero- ja kiinteistöinvestointien tarkistukset. Jos konkurssipesään kuuluu käyttö- ja vaihto-omaisuutta, niistä aiheutuva loppuvaraston arvonlisävero on aina ilmoitettava. Tällöin konkurssipesä pitää myös hakea arvonlisäverovelvolliseksi ja veroseuraamukset ilmoitetaan vasta sen verokauden alv-ilmoituksessa, jolloin pesä lopettaa liiketoiminnan. (Verohallinto 2022.)

4.2 Omaisuu den ja irtaimiston haltuunotto

”Kun konkurssipesä otetaan haltuun niin pitää ensinnäkin selvittää, että mitä sinne kuuluu ja siksi on tosi tärkeätä mennä paikan päälle sinne katsomaan, että mitä sieltä löytyy.” (Haastateltava 2, 25.8.2023)

Konkurssipesään kuuluu omaisuus, joka velallisella on konkurssin alkaessa, sekä omaisuus, jonka velallinen saa ennen konkurssin päättymistä (KonkL 5:1). Konkurssin alkaessa velallinen menettää oikeuden määrätä konkurssipesän omaisuudesta ja omaisuus siirtyy konkurssihallinnon määräysvaltaan. Velallisen omistusoikeus omaisuuteen säilyy kuitenkin omaisuuden myyntiin saakka. Konkurssipesään kuuluva omaisuus voi olla irtaimistoa, kiinteistö tai siitä velalliselle kuuluva murtoosa. Pesään kuuluva omaisuus voi olla myös varallisuusarvoinen oikeus, esimerkiksi yhtiöosuus tai osuus kuolinpesään. Myös velallisen pantattu omaisuus kuuluu konkurssipesään. Pesänhoitaja huolehtii pantatusta omaisuudesta samalla tavalla kuin muustakin konkurssipesään kuuluvasta omaisuudesta. Velallisen ulkomailta sijaitseva omaisuus on myös konkurssipesän omaisuutta. Pesänhoitajan tulee tehdä tarpeelliset toimet ulkomailta sijaitsevan omaisuuden hallintaan saattamiseksi. (Könkkölä & Linna 2020, 809–813.)

Konkurssin alkaessa pesänhoitajan on välittömästi poistettava tilien käyttöoikeus ja kerättävä luottokortit pois konkurssivelalliselta ja tämän edustajilta. Pesänhoitajan on estettävä luottokorttien käyttö ilmoittamalla konkurssin alkamisesta luottokortin myöntäjälle, jos kaikkia kortteja ei heti saada kerättyä. Konkurssipesälle on avattava oma tili. Konkurssivelallisen varat talletetaan konkurssipesän tilille, jolle kaikki konkurssipesän rahaliikenne keskitetään. Pesänhoitajan on pyrittävä pitämään käteisvarat mahdollisimman pieninä ja ohjaamaan pesän rahaliikenteen pääsääntöisesti pankkitilin kautta. Pesänhoitajan on myös otettava haltuunsa avaimet ja kulkukortit velallisen tiloihin. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2020. Suositukset 01.)

Konkurssilainsäädännön lähtökohtana on vanhastaan pidetty sitä, että konkurssivarallisuuden laajuus määräytyy ulosmittauskelpoisuuden mukaisesti. Nykyään kuitenkin omaisuuden ulosmittauskelvottomuus määrittää ”konkurssikelvottomuuden”. (Könkkölä & Linna 2020, 828.) Konkurssilain mukaan: ”Omaisuus, jota ei voida ulosmitata, ei kuulu konkurssipesään” (KonkL 5:3). Ulosmittauskelvottomuuden ollessa konkurssivarallisuuden määrittäjänä, konkurssissa tulee ottaa huomioon erilaisia säännöstöjä. Niitä ovat muun muassa ulosottokaassa 4:21–23:ssa säädetty velallisen erottamisetu, ulosottokaassa säädetyt ulosmittauskiellot ja muussa laissa säädetty ulosmittauskiellot. (Könkkölä & Linna 2020, 828–829.)

Velallisella voi olla omaisuutta, joka on hankittu omistuksenpidätys- tai takaisinottoehdoin. Konkurssilaki ratkaisee asian, käsitelläänkö omaisuutta velallisen vai sivullisen omaisuutena. (Koulu, Risto & Lindfors, Heidi 2017, s. 285.) Konkurssilain mukaan: ”Velallisen hallinnassa oleva sivullinen omaisuus, joka voidaan erottaa velallisen omaisuudesta, ei kuulu konkurssipesään. Sivullisen

omaisuus on luovutettava omistajalle tai tämän määräämälle sellaisin ehdoin, joiden täyttämistä konkurssipesällä on oikeus vaatia” (KonkL 5:2). Jotta omistuksenpidätys- tai takaisinottoehto sitoisi velkojia, siitä tulee sopia ennen kuin omaisuuden hallinta on siirtynyt velalliselle. Jälkikäteen sovittu ehto on tehoton, koska tämä olisi merkki myyjän suosimisesta. (Koulu & Lindfors 2017, 285–286.)

Omaisuu­den ja irtaimiston haltuunoton jäl­keen tärkeä vaihe on omaisuuden rea­lisointi eli pesään kuuluvan omaisuuden muuttaminen rahaksi pesän kannalta edullisimmalla tavalla. Pesänhoitajan tulee selvittää käytettävissä olevat myyntivaihtoehdot velkojien ja velallisen kanssa. Hyvään rea­lisointitulokseen voidaan päästä esimerkiksi, jos velallisyri­tyksen työntekijät myyvät varaston loppuun kahden viikon irtisanomisaikana. Myytävä irtaimisto ja omaisuus tulee myydä sen senhetki­sellä kauppahinnalla. Kauppahinnan arvioinnissa pesänhoitaja voi käyttää apunaan alan asiantun­tijaa. Konkurssipesä voi myös luopua omaisuudesta esimerkiksi lahjoittamalla, jos kyseessä on omaisuus, jolla ei ole rea­lisointiarvoa ollenkaan. Pesään kuuluvaa omaisuutta voidaan myydä myös ulosottolain mukaisessa jär­jestyksessä konkurssipesän hakemuksen perusteella. Myynnin edelly­tyksenä on ulosottomiehen suostumus. Pesänhoitaja ei saa hankkia konkurssipesään kuuluvaa omaisuutta itselleen eikä hänen käyttämälleen avustajalle tai avustajan läheiselle. Jos omaisuutta myydään velalliselle, velkojille tai niiden läheisille, tulee pesänhoitajan huolehtia, että myynti tapah­tuu parhaaseen mahdolliseen kauppahintaan, kuten ulkopuolisille myytäessä. (Pinomaa ym. 2021, 219–221).

Panttiomaisuuden myynnistä on säädetty konkurssilaissa erikseen. Panttiomaisuutta voidaan myydä ainoastaan panttivelkojan suostumuksella tai tuomioistuimen myöntämällä luvalla. Pantti­velkojia ollessa useita, myyntiin tarvitaan kaikkien panttivelkojien suostumus. Kiinnitetyn omaisuu­den panttivelkoja voi myydä ainoastaan ulosottokaaren mukaisella pakkohuutokaupalla. Kuitenkin konkurssipesän myydessä kiinteää omaisuutta, voidaan käyttää tavallista kauppaa, jossa voidaan vapaasti sopia kaupan ehdoista ja maksuajasta. Käytännössä kauppa toteutetaan niin, että pantti­saatavat maksetaan kauppahinnasta ja panttikirjat tai irtaimiston hallinta luovutetaan ostajalle. (Pi­nomaa ym. 2021, 223–224.)

4.3 Kirjanpitoaineiston haltuunotto ja säilyttäminen

”Kirjanpidon osalta täytyy huolehtia se, että siinä missä aiemmin yhtiö oli vastuussa kirjanpidon hoitamisesta, niin konkurssin tullessa me ollaan vastuussa ensinnäkin kirjanpidon säilyttämisestä ja pyrkimyksen mukaan, mikäli vaan varoja riittää, niin meidän täytyy myös huolehtia se kirjanpito loppuun, eihän me muuten tiedetä, että mitä siellä yhtiössä on tosiasiaassa tapahtunut.” (Haastateltava 2, 25.8.2023)

Pesänhoitaja ottaa haltuunsa konkurssivelallisen kirjanpitomateriaalin sekä kaikki hallinnollista ja taloudellista asemaa koskevat asiakirjat. Näitä asiakirjoja ovat muun muassa yhtiökokousten ja hallituksen kokousten pöytäkirjat, rahoitussopimukset ja muut sopimukset. Jos velallisen kirjanpito on ulkopuolisen kirjanpitäjän hallussa, kirjanpitoaineisto tulee luovuttaa pesänhoitajalle korvauksetta. Konkurssipesä vastaa vain mahdollisista toimituskustannuksista. (Könkkölä & Linna 2020, 296–297.) Pesänhoitajan tulee huolehtia myös sähköinen kirjanpitoaineisto ja selvittää niiden säilytyksestä. Konkurssipesän tulee maksaa sähköisen kirjanpitoaineiston siirtämisestä ja tallentamisesta aiheutuvat kulut. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2020. Suositukset 01.)

Kirjanpitoaineisto tulee säilyttää kirjanpitolain mukaisesti. Tilinpäätös, toimintakertomus, kirjanpidot, tililuettelo sekä luettelo kirjanpidosta ja aineistosta on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. Tilikauden tositteet ja liiketapahtumia koskeva kirjeenvaihto on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen vuoden lopusta, jonka aikana tilikausi on päättynyt. (Kirjanpilolaki 30.12.1997/1336 2:10 §.)

Konkurssin alkaessa velallisen tilikausi on yleensä kesken ja siten myös kirjanpito on keskeneräinen. Pahimmassa tapauksessa kirjanpito voi olla laiminlyöty jo pitkältä ajalta. Jos velallisen kirjanpito ei ole ajan tasalla, pesänhoitajan tulee ottaa kantaa siihen, että saatetaanko kirjanpito loppuun pesän varoilla. Kirjanpidon ajantasaisuus palvelee ensisijaisesti konkurssipesän selvityksen tarpeita. Velallisen kirjanpidon loppuunsaattaminen aiheuttaa pesälle kustannuksia, joita joudutaan vertaamaan siitä saatavaan hyötyyn. (Könkkölä & Linna 2020, 293–295.) Konkurssilain mukaan: ”Pesänhoitajan on huolehdittava siitä, että velallisen kirjanpito tehdään konkurssin alkamiseen saakka ja että konkurssin alkamiseen päätyneeltä tilikaudelta laaditaan tilinpäätös” (KonkL 9:3).

4.4 Vakuutukset ja sopimukset

Konkurssin alkaessa pesänhoitajan tulee irtisanoa tarpeettomat vakuutukset. Pesänhoitajan tulee myös selvittää konkurssipesän lakisääteiset vakuutukset ja muun vakuutusturvan riittävyys. Jos vakuutuksia ei ole tai ne ovat päättyneet, tulee pesänhoitajan hankkia kohtuullinen vakuutusturva konkurssipesän omaisuuden realisointiarvoon ja vahingonvaaraan nähden. Pesänhoitaja voi myös jatkaa jo entuudestaan olevia vakuutus sopimuksia. Jos konkurssipesä jatkaa liiketoimintaa, pesänhoitajan täytyy myös huolehtia työsuhdevakuutukset. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2020. Suositukset 01.)

”Monesti on hirveän hankala saada konkurssin omaisuudelle vakuutukset. Vakuutusyhtiöt ei välttämättä myönnä edes vakuutuksia, muuta kuin minimi palovakuutuksia.” (Haastateltava 1, 15.8.2023)

Pesänhoitajan on selvitettävä velallisen voimassa olevat sopimukset. Konkurssipesän hoidon ja realisoinnin kannalta tarpeettomat sopimukset tulee irtisanoa. Pesällä on oikeus myös jatkaa konkurssin alkaessa voimassa olleita sopimuksia. Jos konkurssipesällä on vastuussa maanvuokra-alue, liikehuoneisto tai asuinhuoneisto, on konkurssipesä vastuussa vuokrasopimuksen mukaisesta käyttökorkvauksesta siltä ajalta, kuin vuokra-aluetta tai huoneistoa käyttää. Vuokranantajalla on tämä oikeus, vaikka konkurssipesä ei olisi ottanut vastatakseen vuokrasopimuksesta aiheutuvien velvollisuuksien täyttämistä. Jos konkurssi alkaa kesken maksukauden, asettamispäivän jälkeiseltä ajalta kertyvä vastike on massavelkaa ja ennen konkurssin alkamista valvottavaa velkaa. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2020. Suositukset 01.)

Pesänhoitajan tulee myös selvittää konkurssivelallisen mahdolliset aineettomat oikeudet. Niiden haltuunottoon pesänhoitajan tulee kiinnittää erityistä huomiota, sillä ne saattavat olla arvokkaita. Immateriaalioikeuksia koskevat sopimukset pesänhoitajan tulee selvittää ja ratkaista ovatko oikeudet luovutettavissa edelleen. Tällaisia voivat olla muun muassa patentit, tekijänoikeudet, tavaramerkit ja hyödyllisyysmallit. Aineettomien oikeuksien haltuunotossa pesänhoitajan tulee tarvittaessa hyödyntää asiantuntijoiden avustusta. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2020. Suositukset 01.)

4.5 Työsuhteisiin liittyvät asiat

”Pesänhoitajastahan tulee tässä vaiheessa työntekijöiden esimies, eli siellä aiempi esimies velallisen edustaja ei enää toimi esimiehenä, että me ollaan sen jälkeen työntekijöistä vastuussa. Meidän täytyy huolehtia, että työntekijät saa puuttuvat palkkansa.” (Haastateltava 2, 25.8.2023)

Konkurssin alkaessa pesänhoitajan on ensi tilassa hoidettava työsuhteisiin liittyvät asiat. Niitä ovat muun muassa työsopimusten irtisanominen, palkkaturva-asioiden hoitaminen, liikkeen luovutus- ja palkkasaatavakysymysten selvittäminen sekä vastuu työnantajavelvoitteista. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2020.) Työsopimuslain 7:8:n mukaan konkurssitilanteessa työsopimus voidaan molemmin puolin irtisanoa päättymään 14 päivän kuluttua irtisanomisesta (Työsopimuslaki 26.1.2001/55 7:8 §). Tämä oikeus koskee toistaiseksi voimassa olevia sekä määräaikaisia työsopimuksia. Pesänhoitajan tulee irtisanoa työsuhteet konkurssin asettamispäivänä, myös siinä tapauksessa, jos liiketoimintaa jatketaan. Hyvän pesänhoitotavan mukaista on, että pesänhoitaja järjestää mahdollisimman pian tiedotustilaisuuden, jossa käsitellään irtisanomista ja muita siihen liittyviä asioita. Pesänhoitajalla on velvollisuus antaa työntekijälle työtodistus, josta ilmenevät työsuhteen kesto, työtehtävien laatu ja työsuhteen päättymisen syy. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2020. Suositukset 04.)

4.5.1 Palkkaturva

Työnantajan ollessa maksukyvytön, palkkaturvalaki turvaa työntekijän työsuhteesta johtuvien saatavien maksamisesta (Palkkaturvalaki 27.11.1998/886 1:1 §). Palkkaturvan hakijana voi olla pesänhoitaja, ammattiliitto tai työntekijä itse. Kaikki Suomen palkkaturva-asiat hoidetaan Uudenmaan ELY-keskuksessa. Palkkaturvaa maksetaan vain työsuhteessa oleville työntekijöille. Osakeyhtiön toimitusjohtaja, kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies, avoimen yhtiön yhtiömies sekä yksityinen elinkeinonharjoittaja jäävät automaattisesti palkkaturvan ulkopuolelle. Esimerkiksi hallituksen jäsenet ja muut yrityksessä määräysvaltaa käyttäneet henkilöt voivat jäädä palkkaturvan ulkopuolelle. Palkkaturvan saamisen edellytyksenä on työnantajan maksukyvyttömyys, eli jos työnantaja on asetettu konkurssiin, työnantaja ei pysty maksamaan ulosotossa olevia velkojaan tai työnantajan maksukyvyttömyys on palkkaturvaviranomaisen selvästi todennettavissa. Palkkaturvahakemus on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa työntekijän saatavan erääntymisestä. Jos hake-

musta ei ole tehty määräajassa, ei saatavaa voida palkkaturvana maksaa. Palkkaturvana maksettavien saatavien enimmäismäärä on 19 000 euroa. Matka- tai muut kustannukset voidaan maksaa palkkaturvana, jos ne ovat luonteeltaan tavanomaisia ja määrältään kohtuullisia. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2023.)

ELY-keskuksen suostumuksella konkurssipesä voi hakea palkkaturvana työntekijöiden saatavia nopeutetulla palkkaturvamenettelyllä. Menettelyn avulla pyritään siihen, että työntekijöille pystytään maksamaan lopputili kahden viikon irtisanomisajan päättymiseen mennessä. Jotta nopeutettua menettelyä voidaan käyttää, pesänhoitajan täytyy yhdessä palkkaturvaviranomaisen kanssa selvittää, voidaanko saatavat maksaa palkkaturvana. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2023.)

4.5.2 Työsuhdesaatavien jakaantuminen massavelkoihin ja valvottaviin velkoihin

Konkurssissa työsuhdesaatavat jakaantuvat massavelkoihin ja valvottaviin velkoihin. Ennen konkurssiin asettamista syntyneet saatavat ovat valvottavaa palkkasaatavaa. Konkurssikäytännössä konkurssin asettamispäivän palkka katsotaan myös kuuluvan valvottaviin velkoihin. Massavelkoihin kuuluvat työpalkat, lomakorvaukset ja muut mahdolliset korvaukset konkurssin ajalta. Massavelkaiset saatavat on siis maksettava konkurssipesän omina velkoina pesästä ilman konkurssivalvontaa. Jos konkurssipesän varat eivät riitä, voidaan palkkoja hakea palkkaturvasta. (Konkurssi-asiamiehen toimisto 2020. Suositukset 04.)

Työsopimuslain mukaan palkanmaksun viivästyessä työsuhteen päättyessä on työntekijöillä oikeus saada odotusajan palkkana enintään kuuden päivän palkka (TSL 2:14). Massavelkaisen palkkasaatavan viivästyisestä aiheutuva odotusajan palkka katsotaan myös kuuluvan massavelkoihin. Ennen konkurssia aiheutuneet odotusajan palkat kuuluvat valvottaviin velkoihin. Työntekijöille on maksettava irtisanomisajan massavelkaiset palkat käytettävissä olemisesta, vaikka työtä ei olisi enää konkurssin alkaessa tarjolla. Työsuhteeseen kuuluvia luontaisetuja on työntekijällä oikeus käyttää myös työsuhteen irtisanomisaikana. Jos konkurssipesä ei voi tarjota luontaisetuja, tulee konkurssipesän korvata luontaisedun raha-arvo. Työntekijällä, jolla on asuntoetu, on oikeus työsuhteen päättyessä käyttää asuinhuoneistoa irtisanomisajaksi säädetyn ajan. Konkurssipesällä on oikeus periä asuinhuoneiston käytöstä vastiketta työsuhteen päättymisen jälkeiseltä ajalta. (Konkurssi-asiamiehen toimisto 2020. Suositukset 04.)

4.6 Oikeudenkäynnit

Heti konkurssin alettua pesänhoitajan tulee selvittää velalliselta, onko hänellä tai hänen avustajillaan vireillä olevia oikeudenkäyntejä tai viranomaismenettelyjä. Jos oikeudenkäynti on pesän kannalta tarkoituksenmukaista, pesänhoitajan tulee jatkaa oikeudenkäyntiä. Pesänhoitaja voi tarvittaessa siirtää oikeudenkäynnin määräpäivän siirtoa, jotta hän voi selvittää velkojien kannan oikeudenkäynnin jatkamiseen ja mahdolliseen kuluvastuuseen. Ennen konkurssiin asettamista kertyneet velallisen oikeudenkäyntikulut ovat konkurssissa valvottavaa velkaa. Jos konkurssipesä jatkaa oikeudenkäyntiä oikeudenkäyntikulut ovat massavelkaista. Konkurssipesä voi olla myös jatkamatta oikeudenkäyntiä. Pesänhoitajan tulee ilmoittaa tästä viipymättä velalliselle, jotta hän voi halutesaan jatkaa oikeudenkäyntiä. (Konkurssiasiamiehen toimisto 2020. Suositukset 01.)

5 AINEISTONKERUU JA TUTKIMUSTULOKSET

Opinnäytetyötä varten tein kaksi haastattelua liittyen konkurssin haltuunottoon. Haastattelut toteutin teemahaastatteluina. Haastateltavinani oli kaksi toimeksiantajayrityksen työntekijää. Haastateltaville kerroin, että haastattelut tehdään nimettöminä. Haastateltavista käytin termejä Haastateltava 1 ja Haastateltava 2. Haastattelukysymyksiä oli 13, jotka olivat kaikki avoimia kysymyksiä. Avoimet kysymykset auttoivat haastateltavaa kertomaan asioista vapaasti omin sanoin. Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ”Mitä toimia konkurssipesän haltuunotto vaatii?” ja ”Miten asianajotoimisto toimii uuden konkurssin alkaessa?” olivat haastattelukysymyksien taustalla. Haastattelukysymykset löytyvät liitteistä (Liite 1). Haastattelut toteutin toimeksiantoyrityksen tiloissa ja haastatteluun varattiin aikaa noin 30 minuuttia. Nauhoitin haastattelut litterointia varten. Litteroinnin jälkeen työstin tutkimustuloksia sekä poimin suoria lainauksia. Analyysin tekemisessä hyödynsin teemoittelumenetelmää. Haastatteluista voidaan pitää luotettavana lähteenä molempien haastateltavien vahvan kokemuksen myötä.

Haastateltavien kanssa keskustelin heidän asemastaan yrityksessä sekä heidän työkokemuksensa konkurssipesien hoitamisen parissa. Molemmilla haastateltavilla oli paljon kokemuksia konkurssipesien hoitamisesta. Haastateltavien kanssa käytiin läpi opinnäytetyön tavoitteen eli ”checklistin” merkitystä. Kävi ilmi, että asianajotoimiston työnteolle tarkistuslista on todella tärkeä työkalu uuden konkurssin alkaessa. Haastateltavien mukaan konkurssin alkaessa muistettavaa asiaa on todella paljon, joten on tärkeää, että kaikki työntekijät tietävät, mitä toimenpiteitä täytyy vielä tehdä ja mitä mahdollisesti on jo tehty.

Seuraavissa kysymyksissä käsiteltiin konkurssin haltuunottoa ja sen vaatimia toimenpiteitä. Haastateltavat kertoivat, että ensimmäinen tärkeä asia konkurssin haltuunotossa on yhteydenotto velalliseen sekä pankkitilien sulkeminen. Haastatteluista kävi ilmi, että joskus yhteyden saaminen velalliseen voi olla haastavaa. Käräjäoikeuden päätöksen jälkeen pesähoitajan on aloitettava omaisuuserien ja omaisuuden selvittäminen. Pesähoitajan tulisi selvittää, missä omaisuus sijaitsee ja myös mennä käymään paikan päällä konkurssin alettua. Haastattelujen perusteella korostan, että konkurssin alkaessa ensimmäiset vaiheet ovat yhteydenotto velalliseen, pankkitilien sulkeminen, omaisuus- ja velkaerien selvittäminen, omaisuuden ja irtaimiston haltuunotto sekä työntekijöiden irtisanominen. Kirjanpidon puutteellisuus tai tekemättömyys haastateltavien mukaan vaikeuttaa kon-

kurssin haltuunottoa ja aiheuttaa pesänhoitajalle lisää työtä. Omaisuuden ja omaisuuserien haltuunotossa pidettiin tärkeinä niiden kokonaisvaltaista selvittämistä, jotta pesänhoitaja saa tiedon, miten niiden kanssa jatketaan konkurssipesän selvittämistä. Haastatteluista nousi esille tärkeänä asiana myös omaisuuden vakuuttaminen. Todettiin, että konkurssipesän omaisuus on erittäin tärkeä vakuuttaa, vaikka konkurssipesän voi olla vaikea saada vakuutusyhtiöiltä vakuutuksia.

Konkurssipesän hallinnollisten asioiden haltuunotossa korostui kirjanpidon merkitys. Kirjanpito kertoo paljon yrityksestä ja sen toiminnasta. Pesänhoitajan tulee ottaa haltuun pesän kirjanpitoaineisto sekä mahdollisesti teettää kirjanpito loppuun. Hallinnollisiin asioihin liittyvät myös lakisääteisten ilmoitusten laatiminen eri tahoille, velallisen postin siirtäminen ja oman tilin avaaminen konkurssipesälle. Työsuhteisiin liittyvät asiat nousivat haastatteluissa vahvasti pinnalle ja sen merkitys, että pesänhoitajasta tulee konkurssipesän työntekijöiden työnantaja. Kiireellisenä toimena pidettiin konkurssin ilmoittamista työntekijöille sekä heidän irtisanomisensa. Konkurssipesän jatkaessa liiketoimintaa työntekijöitä koskevien vakuutuksien merkitys nousi esille. Haastateltavat pitivät tärkeinä myös palkkasaatavien selvittämistä ja palkkaturvahakemusten laatimista. Konkurssin alkaessa työntekijöiden irtisanomisaika on 14 päivää ja haastateltavien mukaan tavoitteena on saada palkka-asiat hoidetuiksi irtisanomisajan kuluessa. Kaikkien työntekijöiden tulee myös saada palkka- ja työtodistukset.

Haastatteluiden lopussa käsitelimme konkurssien päättymistä. Totesimme, että konkurssit yleisesti päättyvät joko raukeamaan tai täysimittaisena konkurssimenettelynä, jolloin konkurssi päättyy jako-osuuksien maksamiseen. Niin sanotut varattomat konkurssipesät raukeavat varojen puutteessa ja haastateltavat kertoivat tämän menettelyn kestävän kuukausia. Täysimittaiset konkurssit voivat haastateltavien mukaan kestää vuoden tai jopa vuosia. Molemmat haastateltavat olivat yksimielisiä tulevaisuudesta konkurssien parissa eli siitä, että konkurssien määrä tulee kasvamaan todella paljon synkän maailmantilanteen vuoksi.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tämän opinnäytetyöni tarkoituksena on ollut etsiä vastaukset tutkimuskysymyksiin ” Mitä toimia konkurssipesän haltuunotto vaatii?” ja ”Miten asianajotoimisto toimii uuden konkurssin alkaessa?”. Opinnäytetyö on rakenteeltaan toiminnallinen opinnäytetyö ja teoriaosuuteen on käytetty lainopinmenetelmää. Kyseiset tutkimusmenetelmät olivat tähän opinnäytetyöhön hyvä valinta. Opinnäytetyön keskeisimpiä lähteitä ovat voimassa olevat lait, keskeisempänä konkurssilaki. Muita lähteitä ovat konkurssiasiamiehen suositukset, oikeuskirjallisuus ja asiantuntijakirjoitukset. Aineistonkeruun apuna tein kaksi teemahaastattelua, jotta sain työhön mielenkiintoisen ja käytännönläheisen näkökulman.

Työni tavoitteena oli luoda toimeksiantajayritykselle helppokäyttöinen tarkistuslista, jota voidaan käyttää uuden konkurssin alkaessa. Tarkistuslistaan on merkitty kaikki tärkeät vaiheet konkurssipesän haltuunotossa, jotka tässä opinnäytetyössä tutkittiin. Konkurssin pesänhoitajalla ja hänen avustajillaan on erittäin paljon muistettavaa uuden konkurssin alkaessa. Tämän takia toimeksianto on erittäin hyödyllinen, kuten haastatteluissakin todettiin. Tarkistuslistaa suunniteltiin yhdessä toimeksiantajayrityksen työntekijöiden kanssa, jotta sen tekemiseen saatiin monipuolista näkökulmaa. Käytännössä tarkistuslista tallennetaan jokaisen uuden konkurssin verkkolevykansioon ja tämän jälkeen lista pääsee toimintaan. Toimeksiantajan toiveena oli, että kaikki tärkeät ilmoitukset ja toimet on listattu tarkistuslistaan. Jokaisen toimen kohdalla on kerrottu, mitä asiakirjaliiitteitä kyseinen toimi mahdollisesti tarvitsee. Lisäksi jokaisen kohdalla on yhteystiedot sekä mahdollinen saateviesti valmiina kopioitavaksi. Valmis tarkistuslista on tämän opinnäytetyön liitteenä (Liite 2).

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin sain selkeät ja kattavat vastaukset. Voimassa oleva lainsäädäntö ohjaa vahvasti pesänhoitajan toimia konkurssipesän haltuunotossa. Lisäksi konkurssiasiamiehen toimisto liittyy olennaisesti pesänhoitajien toimintaan. Konkurssilaki ja konkurssiasiamiehen suositukset antavat pesänhoitajalle selkeät toimintatavat niin, että kaikkien osallisten oikeudet huomioidaan. Opinnäytetyötä kirjoittaessani ymmärrykseni ja tietämykseni konkurssihin liittyen kasvoi merkittävästi. Pesänhoitajalla on todella paljon muistettavaa ja konkurssimenettely itsessään on laaja käsite. Halusin vastata opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin niin, että konkurssin haltuunotto olisi selkeästi ja kansantajuisesti vaihe vaiheelta kirjoitettuna.

Tutkimukseni tuloksista haluan korostaa, että osa konkurssipesän haltuunottoon liittyvistä toimista suoritetaan sinä päivänä, kun velallinen asetetaan konkurssiin. Konkurssipesän haltuunoton toimia ovat muun muassa lakisääteisten ilmoitusten lähettäminen, omaisuuden ja irtaimiston haltuunotto, kirjanpitoaineiston haltuunotto sekä työsuhteisiin liittyvien asioiden hoitaminen. Pesänhoitajan tärkeimpinä tehtävinä voidaan pitää konkurssipesän oikeuksien turvaamista, parhaimman realisointituloksen saamista sekä konkurssipesän kokonaisvaltaista hallintoa.

Koko opinnäytetyöprosessi oli mielestäni onnistunut. Prosessin aikana etenin vaihe vaiheelta järjestelmällisesti. Opinnäytetyötä kirjoittaessa hieman haastavaa oli aiheen rajaaminen. Työskenteleä kuitenkin helpotti ajatus siitä, että aihetta tarkastellaan pesänhoitajan näkökulmasta. Eniten aikaa vievä vaihe oli lähteiden läpikäynti ja lukeminen. Aiheesta oli pakko ymmärtää, jotta kirjoittaminen oli sujuvaa. Onnekseni olin saanut jo nähdä, miten konkurssimenettely toimii toimeksiantajayrityksessä työskennellessä. Lukeminen ja työkokemus tukivat toisiaan vahvasti molemmin puolin. Opinnäytetyöprosessi oli erittäin opettavainen ja mielenkiintoinen matka.

Opinnäytetyöni aihe on erittäin ajankohtainen, koska tämänhetkinen maailmantilanne on erittäin epävakaa. Myös tulevaisuuden talousnäkymät ovat heikot, joten konkurssien määrä tulee varmasti vielä kasvamaan. Uskon, että opinnäytetyöni on hyödyllinen tulevaisuudessakin monella tavalla. Toimeksiantaja voi käyttää sitä hyödykseen käteväenä oppaana. Tarkistuslista tulee varmasti olemaan hyödyllinen työkalu toimeksiantajayritykselleni ja myös muille konkurssesja hoitaville yrityksille.

Konkurssilainsäädäntö muuttuu jatkuvasti ja se vaatii pesänhoitajilta vahvaa ammattitaitoa. Tämän takia aihetta olisi mielenkiintoista tutkia myös tulevaisuudessa. Tämän opinnäytetyön tavoitetta ja tuotosta eli tarkistuslistaa voisi tutkia hetken käytön jälkeen. Olisiko tarkistuslistassa jotakin kehitettävää tai muutettavaa, joka olisi havaittu tarkistuslistan ollessa käytössä? Toinen mielenkiintoinen tulevaisuuden tutkimusaihe voisi olla konkurssin jatkuminen haltuunoton jälkeen. Samankaltaisen oppaan konkurssipesän haltuunotosta voisi tehdä myös muutaman vuoden kuluessa päivitetyllä lainsäädännöllä.

LÄHTEET

Allianz Trade 2023. Allianz Trade estimates that bankruptcies will increase globally by 10% in 2022 and 19% in 2023. Hakupäivä 15.3.2023. https://www.allianz-trade.com/en_BE/news/latest-news/bankruptcy-forecast-2023.html

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2023. Palkkaturva. Hakupäivä: 3.5.2023. <https://www.ely-keskus.fi/palkkaturva>

HE 221/2018. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi konkurssilain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336. Hakupäivä: 20.9.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336#L2P10>

KKO: 2015:30

Konkurssiasiamiehen toimisto 2023. Konkurssien ja yrityssaneerausten määrät kasvussa. Hakupäivä: 16.5.2023. <https://www.konkurssiasiamies.fi/fi/index/tiedotteet/2023/konkurssienjayrityssaneeraustenmaaratkasvussa160.html>

Konkurssiasiamiehen toimisto 2020. Suositukset. Hakupäivä: 10.3.2023. <https://www.konkurssiasiamies.fi/fi/>

Konkurssiasiamiehen toimisto 2014. Julkisselvitys. Hakupäivä: 14.5.2023. <https://www.konkurssiasiamies.fi/fi/index/konkurssijayrityssaneeraus/julkisselvitys.html>

Konkurssilaki 20.2.2004/120. Hakupäivä: 10.3.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040120>

Koulu, Risto & Lindfors, Heidi 2017. Insolvenssi oikeus, Oikeuden perusteokset. Alma Talent. Helsinki

Könkkölä, Mikko & Linna, Tuula 2020. *Konkurssioikeus* (2., uudistettu painos.). Alma Talent. Helsinki

Palkkaturvalaki 27.11.1998/866. Hakupäivä: 3.5.2023. [https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980866?search\[type\]=pika&search\[pika\]=palkkaturvalaki](https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980866?search[type]=pika&search[pika]=palkkaturvalaki)

Pinomaa, Pekka, Kariola, Kimmo & Kontturi, Mikko 2021. *Konkurssikäytäntö. 4. uudistettu laitos.* Helsinki: Tietosanoma

Oikeusministeriö 2021. Uusi konkurssi- ja yrityssaneerausasioiden asianhallintajärjestelmä käyttöön ensi vuonna. Hakupäivä: 29.3.2023. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410853/uusi-konkurssi-ja-yrityssaneerausasioiden-asianhallintajarjestelma-kayttoon-ensi-vuonna>

Tuomioistuinlaitos 2020. Konkurssi. Hakupäivä: 10.3.2023. <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiat/velatkonkurssiyrityssaneeraus/konkurssi.html>

Työsopimuslaki 26.1.2001/55. Hakupäivä 3.5.2023. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010055#L7P8>

Verohallinto 2022. Konkurssipesän pesänhoitajan ohje. Hakupäivä: 29.3.2023. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/maksaminen-yritykset-ja-yhteisot/maksuvaikeudet/yrityssaneeraus-ja-konkurssi/konkurssipesan-pesanhoitajan-ohje/>

LIITTEET

Liite 1: Haastattelukysymykset

1. Kuka olet ja mikä on asemasi yrityksessä?
2. Kuinka pitkä kokemus sinulla on konkurssipesien parissa toimimisesta?
3. Mitä hyötyä "check lististä" on uuden konkurssin alkaessa?
4. Onko tällä hetkellä käytössä vastaavaa järjestelmää?
5. Mitä tapahtuu ensimmäisenä, kun saatte tiedon uudesta konkurssista?
6. Mitkä ovat konkurssin haltuunoton tärkeimmät tehtävät?
7. Mikä on prosessin vaikein osa-alue?
8. Mitä toimia liittyy konkurssipesän omaisuuden ja irtaimiston haltuunottoon?
9. Mitä toimia liittyy konkurssipesän kirjanpidon, vakuutusten ja muiden hallinnollisten asioiden haltuunottoon?
10. Mitä työsuhteisiin liittyviä asioita täytyy ottaa huomioon konkurssin haltuunotossa?
11. Miten konkurssit yleensä päättyvät?
12. Kauanko prosessi yleensä kestää?
13. Mitä luulet tulevaisuuden tuovan konkurssien parissa?

Liite 2: Tarkistuslista

Asianajotoimisto Onnela-Kariniemi

xx.x.2023

Yritys:

Y-tunnus:

Konkurssiin asettamispäivä:

Diaarinumero:

Tekijä ja pvm.

Matti Meikäläinen xx.x.2023

- Ilmoitus velalliselle
  - o Henkilökohtaisesti, puhelimitse tai sähköposti

- Ilmoitus pankkeille
  - o Liitteeksi:
    - päätös konkurssiin asettamisesta
    - pesähoitajan määräyskirja
    - Ilmoitus konkurssin alkamisesta (oma pohja)

- Ilmoitus ulosottoviranomaiselle
  - o Velallisen ja kiinteistön sijaintipaikan viranomaiselle
  - o Liitteeksi:
    - päätös konkurssiin asettamisesta
    - pesähoitajan määräyskirja
    - ilmoitus konkurssin alkamisesta (oma pohja)

- Palkkaturvaviranomainen, jos työntekijöitä
  - o Uudenmaan ELY
  - o Liitteeksi:
    - päätös konkurssiin asettamisesta
    - pesähoitajan määräyskirja
    - ilmoitus konkurssin alkamisesta (oma pohja)

- Tilin avaus konkurssipesälle
  - o Oulun Op, tarvitaan kp y-tunnus
  - o Liitteeksi:
    - päätös konkurssiin asettamisesta
    - pesähoitajan määräyskirja
    - ilmoitus konkurssin alkamisesta (oma pohja)

- Kosti
  - o Isoimmat velkojat kostiin, verohallinto yms.

- Ilmoitus velkojille
  - o Liitteeksi:
    - päätös konkurssiin asettamisesta
    - pesähoitajan määräyskirja
    - ilmoitus konkurssin alkamisesta velkojille (oma pohja)

- Osoitteen muutos
  - o posti
    - maksuton osoitteenmuutos yrityksille netissä

- Aluehallintovirasto, jos luvanaista
  - o Liitteeksi:
    - päätös kurssiin asettamisesta
    - pesähoitajan määräyskirja
    - ilmoitus kurssin alkamisesta (oma pohja)

- Maanmittauslaitos
  - o Liitteeksi:
    - päätös kurssiin asettamisesta
    - pesähoitajan määräyskirja
    - ilmoitus kurssin alkamisesta (oma pohja)
  - o kirjaamisasiat@maanmittauslaitos.fi

- Verohallinto konkurssipesän Y-tunnuksen hankkiminen
  - o Sähköposti
  - o Liitteeksi:
    - päätös kurssiin asettamisesta
    - pesähoitajan määräyskirja

- Traficom
  - o Ilmoitus alkaneesta kurssista
  - o Tarkistus onko omistuksessa ajoneuvoja yms.
  - o Liitteeksi:
    - päätös kurssiin asettamisesta
    - pesähoitajan määräyskirja
    - ilmoitus kurssin alkamisesta (oma pohja)